

Garbis Altınođlu - “Volga’dan Öte Toprak Yoktur!”: Stalingrad 1993

Posted on 03/02/2022

“Sende yürek, sinir denilen şey yoktur; bunlar savaşta gerekli değildir. Acıma ve merhamet duygularını kendinde öldür; her Rus’u, her Sovyet adamını öldür, rastladığın ihtiyar, kadın, kız veya erkek çocukmuş diye durma, öldür; böylece kendini mahvolmaktan kurtarır, ailenin geleceğini temin eder ve ebedi bir şan kazanırsın.” Alman Komutanlığının Askerlere Buyruđu

Bundan 50 yıl önce, 2 Şubat 1943’de, aylar süren son derece sert ve kanlı çarpışmalardan sonra, Stalingrad’ı ele geçirmeye çalışan Alman 6. Ordusu Sovyet Kızıl Ordusu’na teslim olmuştu. Stalingrad’a saldıran Nazi sürüleri, stratejik bir konuma ve tank ve ağır silah fabrikalarına sahip olan bu kenti ele geçirerek, hem Kafkasya’daki petrol yataklarına giden yolları denetimleri altına almayı, hem de Moskova’yı savunan Kızıl Ordu birliklerini güneyden kuşatmayı amaçlıyorlardı. Eylül 1942’de, 330,000 kişiden oluşan (21’i Alman olmak üzere) 36 tümenlik bir kuvvet ve 2,000 dolayında uçakla harekete geçen faşist kuvvetler bu çarpışmalarda çok ağır kayıplar verdiler. 2 Şubat 1943’de, aralarında Alman 6. Ordusu komutanı Mareşal Friedrich von Paulus’un, 25 generalin ve yüzlerce subayın da bulunduğu 91,000 Alman askerinin Stalingrad’da tutsak alınması, faşist saldırganların askerî gücüne ağır bir maddî darbe indirmekle kalmadı. Aralık 1941’de Moskova önlerinde uğratıldıkları ilk yenilgiden sonra aldıkları bu ikinci ve çok daha ağır yenilgi, Hitlercilerin küstahlığına, Wehrmacht’larının yenilmezliğine ve Blitzkrieg’lerinin karşı konulmazlığına ilişkin temelsiz söylencelerine ve dünya işçilerinin anayurdunu kolaylıkla dize getirebilecekleri yolundaki boş hayallerine ağır bir moral darbe de indirdi. Bu cephede Haziran 1942’de başlayan ve Şubat 1943’e kadar yedi ayı aşkın bir süre devam eden çetin çarpışmalardan sonra kazanılan Stalingrad zaferi, tüm dünyada direnişin sembolü oldu ve

onunla özdeşleşti. Faşist saldırganlara karşı savaşan Asya ve Avrupa halklarının zafere inancını büyük ölçüde pekiştiren Stalingrad zaferi, İkinci Dünya Savaşı'nın ve Sovyetler Birliği halklarının Büyük Yurtsever Savaşının dönüm noktası oldu. Bundan böyle, ağırlık noktasını ve eksenini Sovyet Kızıl Ordusu'yla Nazi sürüleri arasındaki boy ölçüşmenin oluşturduğu İkinci Dünya Savaşı'nda inisiyatif, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği anti-faşist güçlerin eline geçecek ve Alman orduları, Hitlercilerin 8 Mayıs 1945'de kayıtsız koşulsuz teslim olmasına kadar Kızıl Ordu'nun, değişik ülkelerin partizan birliklerinin ve bağlaşıklık ülkelerin ordularının saldırıları karşısında yenile yenile geri çekileceklerdi.

Burjuvazi, siyasal gericilik ve onların bağlaşıkları olan Trotskizm ve revizyonizm, daha "Soğuk Savaş" günlerinden başlayarak özelde Stalingrad zaferinin önemini ve genelde başında Stalin'in bulunduğu SBKP (B)'nin yönettiği Sovyetler Birliği halklarının İkinci Dünya Savaşı'nda oynadığı son derece büyük ve hatta belirleyici rolü küçültmeye çalışmışlardır. Onların bu çabaları;

- a) koca ülkeleri yangın yerine çeviren ve dünya halklarına görülmemiş acılar çektiren faşist ve kapitalist barbarlığı aklamayı,
- b) bu savaşın gerçek sorumlularının sadece faşist devletler olmayıp, aynı zamanda ABD, Britanya ve Fransa gibi sözümona demokratik emperyalist devletler olduğu gerçeğini gizlemeyi,
- c) Sovyetler Birliği halklarının ve Kızıl Ordu'nun dünyanın, gardiyanlığını faşist cellatların yaptığı karanlık bir zindana dönüşmesini önlemek için yaptığı olağanüstü özveri ve kahramanlığı unutturmayı ve
- d) bu savaşın diğer şeylerin yanısıra sosyalizmin kapitalizm karşısındaki üstünlüğünün kanıtlarını sunmuş olduğu gerçeğini halkların belleğinden silmeyi amaçlamaktadır.

Burjuvazinin, siyasal gericiliğin ve bağlaşıklarının yakın tarihin devrimci değer, deneyim ve derslerini unutturmak, çarpıtmak ve reddetmek için bugün daha da sistemli bir biçimde yürüttüğü ideolojik saldırı ve propaganda kampanyası onların, sözümona "devrimler çağının sona erdiği", "sosyalizmin öldüğü", "Marksizm-Leninizmin iflâs ettiği" yolundaki tezlerinin

yoğun bir biçimde pazarlandığı bir tarih kesitine denk geliyor. Ancak burjuvazi ve siyasal gericilik, tüm demagojik açıklamalarına rağmen, kapitalist-emperyalist sistemin çelişmelerinin gittikçe daha fazla keskinleşmekte olduğu dünyamızda, proletarya ve halkların devrim ve sosyalizm savaşımalarının yeniden yükselmeye yüz tuttuğunu ya da tutacağını biliyor ve görüyorlar. Dolayısıyla onlar, bugün sürmekte olan ve yakın gelecekte daha da şiddetlenerek sürecek olan sınıf savaşımalarında proletarya ve ezilen halkların ideolojik olarak silahsızlandırılması, onların komünist ve gerçek devrimci öncü birliklerinin oluşumunun engellenmesi yolundaki karşı-devrimci çabalarını daha da yoğunlaştırma gereğini duyuyorlar. Bugün kapitalist-emperyalist dünyada anti-komünist histerinin daha rafine biçimler altında artarak sürmesinin başka bir nedeni ve açıklaması yoktur ve olamaz da. Bu bakımdan Marksist-Leninistler; yakın geçmişin devrimci değer, deneyim ve derslerini özümsemek, proletaryanın ve halkların kitle kahramanlığı geleneğini yaşatmak, Sovyetler Birliği halklarının Lenin'in ve Stalin'in Bolşevik Partisi'nin önderliğinde yaptığı olağanüstü özverileri ve kazandığı zaferleri unutturmamak ve bütün bu savaşımaların devrimci birikim ve kazanımlarını bugün, 1990'ların dünyasında emperyalizme, faşizme ve kapitalizme karşı sürdürülen savaşımında etkili bir silah durumuna getirmekle yükümlüdürler. Bu görevi yerine getirebilmemiz ve Stalingrad savaşımının tarihteki yerini ve önemini kavrayabilmemiz için onun, bir parçasını oluşturduğu İkinci Dünya Savaşımına giden yolu ve yani, bu savaşa öngelen süreci ve sonrasını kuşbakışı bir biçimde de olsa incelememiz gerekiyor.

1929'da kapitalizm, tarihinin en büyük ve uzun süreli ekonomik bunalımlarından birine girdi. Kapitalizmin geçici stabilizasyon dönemine son veren büyük ekonomik bunalım, sistemin tüm çelişmelerini daha da keskinleştirdi. Dünya, yeni bir savaşlar ve devrimler dönemine giriyordu. Stalin, Ocak 1934'de SBKP (B)'nin 17. Kongresi'ne sunduğu raporda uluslararası durumu şöyle değerlendiriyordu:

“Uzayan bu ekonomik bunalım, iç planda olduğu kadar uluslararası ölçüde de kapitalist ülkelerin siyasal durumunun şimdiye kadar görülmedik biçimde tehlikeli bir durum alması sonucunu doğurdu.

“Dış pazarlar uğruna mücadelenin alevlenmesi, özgür ticaretin son kalıntılarının ortadan kalkması, koruyucu gümrük tarifeleri, ticaret savaşı, kambiyo savaşları, dumping ve daha başka bunlara benzer iktisat politikasında aşırı bir milliyetçiliği dışarı vuran önlemler, ülkelerarası ilişkileri son derece gerginleştirdiler, askerî çatışmalara elverişli bir zemin yarattılar ve dünyanın ve nüfus bölgelerinin en güçlü devletler yararına yeniden paylaşılmasının aracı olarak savaş gündeme getirdiler.” (Tarih Çarpıtıcıları, İstanbul, İnter Yayınları, 1989, s. 93-94)

İki emperyalist blok arasında dünyanın yeniden paylaşılması için sürdürülen Birinci Dünya Savaşı’ndan yeni çıkan ve Amerikan ve İngiliz finans kapitalinin desteğiyle bir kez daha ayağa kalkan Almanya bu devletlerin başında geliyordu. Birinci Dünya Savaşı’nda yitirdiği toprakları ve daha fazlasını isteyen Almans finans kapitalinin, Almanya Komünist Partisini ve işçi hareketini -sosyal-demokrasinin ihanetinin yardımıyla- yenilgiye uğratarak iktidarı Nazilerin eline vermesi (Ocak 1933) İkinci Dünya Savaşına giden yolun en önemli kilometre taşlarından biriydi.

1931 yılında Mançurya’ya saldırarak burasını ele geçiren ve ardından Çin’in diğer kuzey eyâletlerini işgale girişen Japonya bir başka savaş odağı olarak ortaya çıkmıştı. Daha 1910’da Kore’yi işgal etmiş olan Japon finans kapitali; Çin’i, Çinhindi’ni, Endonezya’yı, Filipinler’i vb. ele geçirerek “Doğu Asya Ortak Gönenc Alanı” adını verdiği kendi emperyalist Lebensraum’unu oluşturmayı düşünüyordu. Japon emperyalistlerinin yayılmacı emelleri onları, dünyanın bu bölgesinde önemli ekonomik ve siyasal çıkarları bulunan Amerikan, İngiliz, Fransız ve Hollandalı emperyalistlerle karşı karşıya getiriyordu. 1922 gibi erken bir tarihte iktidarın iplerini, faşist Mussolini kliğinin eline veren İtalyan finans kapitali ise Güneydoğu Avrupa ve Kuzey Afrika’da yeni sömürgeler edinmeyi ve Akdeniz’i bir İtalyan gölü hâline getirmeyi amaçlıyordu. Yeni hammadde kaynakları, pazarlar ve nüfus alanları edinme yönündeki çabaları sonucu, ABD, Britanya ve Fransa gibi faşist-olmayan emperyalist devletlerle ilişkileri gerginleşen faşist devletler, bir yandan da Sovyetler Birliği’ne saldırmayı, ondan parçalar koparmayı ve proleter diktatörlüğü rejimini çökertmeyi

hedefliyorlardı. Alman emperyalistleri Ukrayna ve Belorusya'ya, Japon emperyalistleri ise Sovyet Uzakdoğusu ile Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ne dikmişti gözlerini.

SBKP (B) ve Sovyet hükümeti, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin 1918'de Almanya'ya, son derece ağır koşullar içeren Versay Antlaşması'nı kabul ettirmelerini kınamış ve mahkûm etmiş ve daha o zaman Antant devletlerinin böylelikle yeni bir emperyalist savaşın tohumlarını ekmekte oldukları uyarısında bulunmuşlardı. Gelişmeler bu analizi doğruladı. Alman finans kapitalinin en gerici ve en saldırgan kesimlerinin temsilcisi olan Hitlerci klik iktidara, yalnızca 1929 ekonomik bunalımının yarattığı acılar ve sıkıntıları değil, Versay Antlaşması'nın Alman halkının ulusal gururunu incitmesi olgusunu da sömürerek geldi.

1930'ların başlarındaki gelişmeler Almanya, Japonya ve İtalya'yı başlıca savaş kışkırtıcıları ve burjuva-emperyalist gericiliğin koçbaşları olarak öne çıkardığında Sovyetler Birliği, faşist saldırganları en üst düzeyde yalıtmayı hedef alan bir barış politikası izlemeye yöneldi. SBKP (B) ve Sovyet hükümeti, Komintern'in de desteğiyle, faşist saldırıya hedef olan Çin, Etyopya, İspanya vb. halklarını ve hükümetlerini aktif bir biçimde desteklediler; kapitalist ülkelerde işçi sınıfının ve diğer emekçilerin anti-faşist birleşik cephelerinin oluşturulması için çaba harcadılar ve azgın bir anti-komünizmle karakterize edilen faşist saldırganlığa karşı, dünya çapında bir barış cephesinin kurulması için savaşım verdiler. Sovyetler Birliği bu çerçevede, Japonya ve Almanya'nın 1933'de üyeliğinden çekildikleri -BM'in önceli- Milletler Cemiyeti'ne 1934'de katıldı; Nazi Almanyası'nın tehdidi altında bulunan bazı Avrupa devletleriyle bağlaşımlar yaptı ve hepsinden önemlisi, ekonomisinin sınaî-tekniksel temelini güçlendirmeye ve Kızıl Ordu'nun donanımını ve savaş hazırlığını geliştirmeye ağırlık verdi.

Bu arada uluslararası durum ağırlaşmaya ve emperyalist savaş bulutları toplanmaya devam ediyordu. İtalya'nın 1935'de Etyopya'ya saldırmasının ardından Almanya ve Japonya 1936'da -bir yıl sonra İtalya'nın da katılacağı- "Anti-Komintern Paketi"ni imzaladılar. Almanya ve İtalya, 1936'da başlayan İspanya İç Savaşı'nda faşist Franko kuvvetlerini çok miktarda asker ve silah göndererek aktif bir biçimde desteklediler. 1937'de Japon emperyalistlerinin Çin'in

kuzeydoğu eyâletlerini ele geçirmek için geniş ölçekli bir saldırıya girişmesini, Mart 1938’de Nazi Almanyası’nın Avusturya’yı işgal etmesi (“Anschluss”) izledi. Faşist saldırganların yayılmacı etkinliklerinin Britanya, Fransa ve ABD tarafından çok da üstü örtülü olmayan bir biçimde desteklenmesi ve kışkırtılması, Eylül 1938’deki Münih komplosuyla doruk noktasına çıktı. Münih’te Çekoslovakya’yı tüm dünyanın gözleri önünde ve kendi yükümlülüklerini çiğneyerek Nazilere peşkeş çeken İngiliz ve Fransız emperyalistleri, Alman ordusu bu ülkeye girerken Sovyetler Birliği’nin faşist saldırganları elbirliğiyle durdurma yolundaki önerilerini bir kez daha geri çevirdiler. Bu devletler İspanya’da da faşist karşı-devrimi desteklediler; onların sözümona “karışmazlık” politikası gerekçesinin ardına saklanarak İspanya halkına ve meşru İspanya hükümetine askerî ve ekonomik bir ambargo uygulamalarının da yardımıyla 1939 yılının başlarında iktidarı ele geçiren Frankocular bu ülkede, Almanya ve İtalya’nın bağlaştığı olan faşist bir rejim kurdular. Dimitrov, Batılı ülkelerin Sovyetler Birliği’nin ısrarla önerdiği kollektif güvenlik sistemini kurmaya yanaşmamalarının ve faşist saldırganları cesaretlendirmelerinin nedenini şöyle açıklıyordu: “Avrupa’da işçi hareketinin ve Asya’da milli kurtuluş hareketlerinin büyümesinden korktuklarından, sosyalizmin ülkesine karşı duydukları nefretten dolayı onlar, sadece yabancı ülkeleri ve halkları değil, aynı zamanda kendi halklarının menfaatlerini de faşizme peşkeş çektiler. Burjuva hükümetler, kendi dar ve emperyalist sınıf menfaatleri adına, parçalaması için küçük halkları faşizme teslim ediyorlar ve böylece faşist hükümetlerin saldırganlıklarını sürdürmelerini kolaylaştırıyorlar. Onlar Alman faşizmini, halk kitlelerinin her demokratik hareketini boğan bir Avrupa Jandarması olarak görmek istedikleri için destekliyorlar.” (Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, İstanbul, Aydınlık Yayınları, 1978, s. 253)

Britanya başta olmak üzere Batılı emperyalistler, kuruluşundan bu yana Sovyet devletine karşı azgın bir düşmanlık sürdürmüş, Ekim Devriminin zaferinden sonra Beyaz Muhafızları desteklemiş ve örgütlemiş, ekonomik, askerî ve diplomatik abluka, sınaî sabotaj, provokasyon ve terör etkinlikleriyle proleter diktatörlüğü rejimini çökertmeye çalışmış, ama amaçlarına ulaşamamışlardı. Onlar şimdi de, Avrupa ve Asya halklarının cellatlığı ve

jandarmalığı rolüne soyunan faşist saldırganları Sovyetler Birliği'ne saldırtmayı ve böylelikle bir taşla iki kuş vurmaya tasarlamaktaydılar. Yani, İngiliz, Fransız ve Amerikan emperyalistleri faşist blok ülkeleriyle Sovyetler Birliği'nin, iki tarafı da güçsüz bırakacak bir çatışmaya girmesini bekledikten sonra taze güçlerle sahneye girmeyi ve kendi emperyalist egemenliklerini pekiştirmeyi kuruyorlardı. "Karışmazlık politikası"nın mimarları böylece hem sosyalizmden, hem de yeni yetme rakiplerinden kurtulmuş olacaktı! ABD Senatosu'nun öndegelen üyelerinden biri olan Truman -ki 1945'de ABD başkanı olacaktı- bu savaş kışkırtıcısı politikayı şöyle açıklıyordu:

"Almanya'nın kazandığını gördüğümüzde Sovyetler Birliği'ne; Sovyetler Birliği'nin kazandığını gördüğümüzde Almanya'ya yardım etmeliyiz ki, bu şekilde birbirlerini mümkün olduğunca çok kırsınlar." (New York Times'tan aktaran Tarih Çarpıtıcıları, s. 76)

Sovyetler Birliği, özellikle 1930'lu yıllarda kulakları bir sınıf olarak ortadan kaldırarak tarımını kollektifleştirmiş, son derece yüksek bir ekonomik gelişme temposu tutturmuş, güçlü bir ağır sanayi temeli oluşturmuş ve emperyalist ülkelere gelebilecek olası bir saldırıya karşı savunmasını güçlendirmişti. Ama kritik 1939 yılına girildiğinde o, faşist blok ülkelerinin ve özellikle de Nazi Almanyası'nın -"demokratik" emperyalist devletlerin de şu ya da bu ölçüde destekleyeceği belli olan- bir saldırısına karşı koyabilecek düzeyde bir askerî güce, hazırlığa ve donanıma sahip değildi.

Öte yandan, Komintern'in 1935 yılında yapılan 7. Kongresi'nde ortaya konan anti-faşist birleşik cephe politikası, sosyal-demokrat önderlerin ve reformist sendika bürokrasisinin karşı çıkması nedeniyle çoğu yerde yaşama geçirilememiş, ABD, Britanya, Fransa vb. ülkeler işçi sınıfı ve halklarının, egemen sınıfların pro-faşist politikalarına karşı tepkisi yeterince güçlenmemişti. Dahası; Britanya, Fransa ve Sovyetler Birliği temsilcileri arasında Mart 1939'da başlayan ve 4 ay boyunca -Batılı ülkelerin hiçbir somut yükümlülük üstlenmeye yanaşmamaları yüzünden herhangi bir sonuç alınmaksızın- süren görüşmeler çıkmaza saplanmıştı. Görüşmeler, savaşın kapıya dayandığı bu aylarda da Batılı emperyalistlerin, faşist saldırganları kışkırtma politikalarını sürdürdüklerini ve Sovyetler Birliği'ni yalıtılmış

ve bağışksız bir biçimde Almanya ve Japonya'yla savaşa itmek istemeye devam ettiklerini açıkça ortaya koyuyordu. Bu koşullarda, Batı sınırlarında gerginliğin sürmekte olduğunu, Doğu sınırlarında Japon emperyalistleriyle süregelen çatışmaları ve Batılı emperyalistlerin kışkırtıcı politikalarının yaratabileceği olası tehlikeleri dikkate alan Sovyet hükümeti, 1939 Ağustosunda Nazi Almanyası'nın Saldırmazlık Paktı önerisini kabul etti. Böylece o, 22 Haziran 1941'de Nazi sürüleri kendi topraklarına saldırana değin, yaklaşık iki yıllık bir ek soluklanma ve hazırlık süresi elde etmiş oldu.

İngiliz ve Fransız emperyalistleri, Nazilerin 1939 Eylülünde Polonya'yı işgal etmesi üzerine Almanya'ya resmen savaş ilan etmelerine rağmen Polonya halkını kurtarmak için parmaklarını bile kıpırdatmadılar. Ama onların faşist saldırganları ödüllendirme ve kışkırtma politikası ters tepmiş ve yeterince güçlenmiş olduklarını düşünen Alman emperyalistleri yüzlerini Batı'ya dönmüşlerdi. Bu yüzden İkinci Dünya Savaşı, emperyalistlerarası bir savaş olarak başladı. İngiliz ve Fransız kuvvetleri ile Alman kuvvetleri arasında, Nazilerin 1940 Nisanında Danimarka ve Norveç'i işgal etmeleri sırasında meydana gelen çatışmalar, Alman ordusunun aynı yılın Mayıs-Haziran aylarında Benelüks ülkelerini ve Fransa'yı işgal etmeleri ve 1940 Ağustosunda Britanya'ye karşı giriştikleri kısa ömürlü saldırı, Batılı emperyalistlerin kendi elleriyle büyüttükleri canavarın hedefi hâline geldiklerini gösteriyordu.

Alman emperyalistleri 22 Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne karşı saldırıya geçtiklerinde, Batılı askerî uzmanlar Kızıl Ordu'nun bu saldırıya dayanıp dayanamayacağını değil, kaç hafta dayanabileceğini tartışıyorlardı. Polonya'yı bir ayda, Belçika ve Hollanda'yı birkaç gün içinde ve Fransa'yı kırk günde dize getiren Almanya'nın Blitzkrieg'ine Sovyetler Birliği'nin dayanabileceğine Batı'da hemen hemen hiç kimse inanmıyordu. Gerek Batılı emperyalistler, gerekse Hitler ve ortakları Wehrmacht'ın saldırısıyla Sovyetler Birliği'nin iskambilden bir şato gibi yıkılacağını ve özellikle Rus-olmayan halkların Sovyet rejimine karşı ayaklanacağını düşünüyorlardı. Ama hepsi de, hem de çok büyük bir hayal kırıklığına uğrayacaklardı. Bu baylar SBKP (B)'nin önderliğinde sosyalizmi kurma sürecinde oluşmuş olan yeni Sovyet

insanının kendi sosyalist anayurdunu koruma kararlılığını, sömürücü sınıfları ortadan kaldırdıktan sonra güçlü adımlarla komünizme doğru ilerleyen Sovyet kol ve kafa emekçilerinin çelikten birliğini, farklı uluslardan Sovyetler Birliği halklarını birbirine sımsıkı bağlayan enternasyonalist kardeşlik bağlarının sağlamlığını zerrece kavrayamamışlardı.

Bütün güçleriyle ve tıpkı haydutlar gibi hiçbir resmi savaş ilânına girişmeksizin aniden Sovyetler Birliği'ne saldıran Alman orduları savaşın ilk aylarında önemli başarılar elde ettiler; hemen hemen tüm Avrupa Rusyası'nı ele geçiren faşist sürüleri 1941'de Moskova kapılarına dayandılar ve Leningrad'ı -ikibuçuk yıl sürecek olan- bir kuşatma altına aldılar. Alman emperyalistlerinin, önemli kayıplar pahasına elde ettikleri bu geçici başarıların belirli nedenleri vardı.

Her şeyden önce, işgal etmiş olduğu Batı ve Orta Avrupa ülkelerinin maddî ve ekonomik kaynaklarını denetimi altında bulundurmakta olan Nazi Almanyası, ekonomisini Sovyetler Birliği'nden çok daha önce savaşın gereksinimlerine göre yeniden örgütlemişti.

İkincisi Nazi Almanyası, -Britanya'ya karşı yürütmekte olduğu sınırlı hava ve deniz operasyonu için kullandığı az sayıda birlik bir yana bırakılacak olursa- hemen hemen bütün gücünü Sovyetler Birliği cephesine yığmıştı. Alman faşistleri, büyük bir bölümü savaş deneyimine sahip ve Kızıl Ordu'dan daha iyi donanımlı 190 tümenlik dev bir orduyla saldırmışlardı Sovyetler Birliği'ne.

Üçüncüsü Nazi Almanyası, İtalya, Finlandiya, Romanya, Macaristan gibi ülkelerin doğrudan desteğine sahipken, askerî gücünün bir kısmını Sovyet Uzakdoğusu'nda ve ülkenin güneyinde konuşlandırmış olan Sovyetler Birliği, savaşın ilk aylarında herhangi bir bağlaşıktan ve dış destekten yoksundu.

Dördüncüsü, Alman ordusunun ilk saldıran taraf olması ve baskın ögesinin avantajlarından yararlanması sözkonusuydu.

30 Haziran 1941’de, SBKP (B) Merkez Komitesi’nin, Yüksek Sovyet Prezidyumu’nun ve Sovyetler Birliđi Halk Komiserleri Konseyi’nin ortak kararıyla, anayurdun savunulması ve faşist saldırganların ezilmesi için yürütölen tüm etkinlik ve çalışmaları koordine etmek için, başında Stalin’in bulunduğu Devlet Savunma Komitesi kuruldu. Devlet Savunma Komitesi, Sovyetler Birliđi halklarını faşist saldırının yarattığı tehlikenin ağırlığı konusunda uyardı; dűřmanın vahşî ve zalim yüzünü ve amaçlarını sergiledi ve onları kanlarının son damlasına kadar işçilerin ve diğer emekçilerin anayurdunu savunmaya çağırđı. Savaş süresince tüm iktidarı eline alan Devlet Savunma Komitesi; Kızıl Ordu’nun cephe gerisini örgötleme, bütün ekonomik kurum, fabrika ve işletmelerin, silahların ve askerî donanımın üretimi için yeniden örgötenmesini sağlamak, Kızıl Ordu’nun asker, silah ve diğer gereksinimlerini aksamasız bir biçimde sağlayacak düzenlemeleri yapmak, kusursuz bir ulaşım ve taşıma sistemi kurmak, sabotörleri, casusları ve bozguncuları etkisiz hâle getirmek, Kızıl Ordu’nun çekilmek zorunda kaldığı yerlerde ve koşullarda tüm değerli araç ve gereçleri geri hatlara taşımak, dűřmanın cephe gerisinde partizan birlikleri örgötleme, Moskova ve Leningrad gibi işgal tehdidi altında bulunan kentlerde işçilerden ve kent halkından gönüllü birlikler oluşturmak gibi bir dizi önemli kararlar aldı. Parti ve Komsomol üyeleri bütün bu çalışmalarda en önde yer aldılar. Savaş bölgelerindeki tüm komünistler Kızıl Ordu’ya ve Kızıl Donanma’ya katıldılar. 1941’in sonlarına gelindiğinde Kızıl Ordu ve Kızıl Donanma saflarında çarpışan ve hizmet eden Parti üyelerinin sayısı 1,300,000’i bulmuştu. Savaşın ilk aylarında Kızıl Ordu’ya katılan Komsomol üyelerinin sayısı ise 900,000’i aşıyordu.

Bu, bütün halkın savaşıydı. Sovyetler Birliđi halkları, oğullarını ve kızlarını cepheye ve partizan birliklerine yollarken geride kalanlar sipar kazma, sağlık ve ulaşım işlerinde, askerî ve diğer malzemelerin üretiminde çalışıyor, kuşatılan kentlerde Kızıl Ordu birlikleriyle omuz omuza dűřmana karşı çarpışıyorlardı. Alman ordusunun savaşın ilk aylarında hızla ilerlemesi sonucunda parçalanan, birbirleriyle ve karargâhlarıyla bağlantılarını yitiren Kızıl Ordu birlikleri, dűřmanın cephe gerisinin çođu yerlerinde savaşı sürdürüyor ya da partizan birliklerine dönüşüyorlardı. Kırsal bölgelerde kollektif çiftlik üyelerinin bir bölümü (silahlı savunma birlikleri) partizanlara katılırken, geri kalanları da Makina Traktör İstasyonlarının

ve kollektif çiftliklerin makina ve donanımlarıyla, eldeki buğdayı ve diğer tarımsal ürünleri doğuya taşıyor, Kızıl Ordu'ya ve partizanlara lojistik destek sağlıyorlardı. Bazı istisnalar bir yana bırakılırsa, Alman faşistleri, savaşın en güçlü oldukları anlarında bile kendileriyle işbirliği yapacak, kendilerini destekleyecek herhangi bir toplumsal katman ya da taban bulamamış, tam tersine milyonlarca ve milyonlarca Sovyet halkları tarafından kuşatılmışlardı.

Kızıl Ordu'nun geri çekilmesi sırasında taşınabilecek bütün fabrikalar, makineler ve diğer malzeme doğuya, Urallar'ın gerisine götürüldü. Stalin ordunun, her karış anayurt toprağı için savaşması gerektiğini, ama "zorunlu geri çekilme hâlinde" değerli her şeyin boşaltılması ya da bu olanaklı değilse yok edilmesi gerektiğini söylemişti. Faşist saldırganlara tek bir tane buğday bile bırakılmayacaktı. Savaşın ilk altı ayında, ülkenin savunması için son derece büyük önem taşıyan 1360 büyük sanayi kuruluşu batı bölgelerinden doğuya taşınmıştı. Parti örgütleri ve Sovyet halkı, rekor sayılabilecek denli kısa bir süre içinde, tehdit altında bulunan bölgelerdeki değerli donanım ve malzemenin çoğunu sökmüş, yağlamış, yüklemiş ve güvenli bölgelere taşımıştı. Pek çok durumda işçiler aileleriyle birlikte yeni yerlerine gitmiş, fabrikaları yeniden monte etmiş ve hemen üretime başlamışlardı. Anna Louise Strong bu konuda şu tanıklığı yapıyordu:

"Harkov kenti Almanlarca işgal edilince, Harkov Traktör Fabrikası, bir an bile -tek bir gün bile- Hitler'e karşı tank yapmaktan vazgeçemediklerini öğünerek ilân ediyordu. İşçilerin çoğu makineler ile birlikte doğuya gitmişler, Harkov'da yalnız zaten hazır olan parçaları birleştirmek ve en son tankları düşmana doğru sürmek için yeterli sayıda işçi kalmıştı. Üretim Harkov'da durmadan önce, doğuda ana fabrika üretime başlamıştı bile." (Stalin Dönemi, Ankara, Onur Yayınları, 1988, s. 143) Bütün bunları, ancak Ekim Devrimi'nin yarattığı ve en ileri kapitalist toplumların insanından her bakımdan daha üstün olan, bireysel inisiyatifi kollektif eylemle birleştiren sosyalist toplumun insanı yapabiliyordu ve yaptı. O günlerde en büyük kahramanlıklar, en ağır güçlüklerle dayanma, cephe gerisindeki işçilerin günlerce hiç dinlenmeden çalışması, sosyalist anayurt ve halk için gözünü kırpmadan can verme yaygın ve neredeyse günlük ve sıradan bir olay hâline gelmişti.

Düşman kanlı çarpışmalardan sonra Moskova'ya yaklaşırken çocuklar, okullar, diplomatik temsilcilikler, bilimsel kuruluşlar vb., daha güvenli bölgelere çekildi. Ancak, başında Stalin'in bulunduğu Devlet Savunma Komitesi, Politbüro, Yüksek Komutanlık Genel Karargâhı ve savaşın yönetimi ve yürütülmesiyle yükümlü diğer birçok kurum ve kişi Moskova'da kaldılar. Ekim 1941 başlarında Alman orduları Moskova'ya karşı, 23'ü zırhlı ve motorize olmak üzere -1 milyondan fazla askerden oluşan- 80 tümenin, 1750 tankın ve 950 uçağın katıldığı büyük bir saldırı düzenlediklerinde Hitler, Ekim Devrimi'nin yıldönümü olan 7 Kasım'da Nazilerin Moskova'da geçit töreni yapacaklarını söylüyordu. Ama avuçlarını yalayacaklardı. Devlet Savunma Komitesi'nin ve Parti'nin çağrısı üzerine seferber olan Moskova işçileri ve halkı kentin çevresinde derin hendekler kazdılar; koruganlar, tank engelleri diktiler ve dikenli teller ördüler; yüzbinlerce Moskovalı emekçi, sivil savunma birliklerinin yanısıra gönüllü savaş birlikleri oluşturdular. 6 Kasım 1941'de Stalin, Moskova yakınlarında çarpışmalar sürerken Ekim Devrimi'nin 24. yıldönümü dolayısıyla Moskova Emekçi Halk Delegatesi Sovyeti ile Parti'nin ve diğer kitle örgütlerinin temsilcilerinin yer aldığı geleneksel toplantıya katıldı. 7 Kasım'da ise Kızıl Meydan'da, Kızıl Ordu'nun yanısıra partizanların da katıldığı toplantıda konuşan Stalin, katılımcılara ve Sovyet halklarına hitap ederken şunları söyledi:

"Yoldaşlar, Kızıl Ordu ve Kızıl Donanma askerleri, komutanlar ve siyasal eğitmenler, erkek ve kadın gerillalar; bütün dünya sizi, yağmacı Alman işgalci sürülerini yok edebilecek tek kuvvet olarak görüyor. Avrupa'nın, Alman işgalcilerinin boyunduruğu altına girmiş olan köleleştirilmiş halkları sizi kendi kurtarıcıları olarak görüyor. Sizin yazgınıza büyük bir kurtarıcılık misyonu düşmüş bulunuyor. Bu misyona layık olun!" ("Kızıl Meydan'daki Kızıl Ordu Geçit Töreninde Konuşma", Stalin, Works, Cilt 15, Londra, Red Star Press, 1984, s. 59)

Kasım 1941'de Moskova önlerinde son derece şiddetli çarpışmalar meydana geldi. 15-16 Kasım'da bazı Alman birlikleri Moskova'nın 25 kilometre yakınına kadar yaklaştıklarında, Kızıl Ordu'yla birlikte savaşa katılan işçiler faşist saldırganları püskürttüler. Bir Alman generali bu çarpışmalarla ilgili raporunda, "258. Piyade Tümeni'ne bağlı bazı birliklerin Moskova'nın banliyölerine girmeyi başardıklarını, ancak fabrikalardan fırlayan işçilerin

ellerinde çekiçler ve diğer âletlerle saldırdıklarını” belirtiyordu. Kasım sonları ve Aralık başlarında Alman ordularına karşı saldırıya geçen Kızıl Ordu, düşmanı Moskova önlerinden sürüp attı. Naziler, İkinci Dünya Savaşının başlangıcından bu yana ilk kez önemli bir cephede yenilgiye uğruyorlardı. Bu, onların 1941-42 kışını Moskova’da geçirme hayallerinin suya düştüğü anlamına geliyordu.

Faşist blok ülkelerinin ve en başta da Nazi Almanyası’nın Sovyetler Birliği’ni yalıtma ve Britanya ile ABD’ni bu ülkeye karşı savaşa sokma doğrultusundaki manevraları da sonuçsuz kaldı. Alman ordularının Sovyet topraklarına saldırısının ardından İngiliz ve Amerikan hükümetleri, Sovyetler Birliği’ne yardıma hazır olduklarını açıkladılar. Peki, Londra ile Washington’u Sovyetler Birliği ile geçici bir bağlaşmaya girmeye zorlayan nedenler nelerdi?

Her şeyden önce; Almanya’nın başını çektiği faşist blok ülkeleri artık ABD ve Britanya’nın çıkarları için son derece ciddi bir tehdit oluşturuyorlardı. Kuzey Afrika’yı, Çin’in bir bölümünü ve neredeyse bütün Avrupa’yı işgal etmiş olan ve Britanya’yı, Ortadoğu’yu, Çinhindi’ni, Hindistan’ı, Endonezya’yı, Filipinler’i vb. tehdit altında bulunduran ve daha da güçlenmeleri hâlinde ABD için de gerçek bir tehlike oluşturabilecek olan faşist saldırganlara Sovyetler Birliği olmaksızın karşı konulamazdı.

İkincisi; gerek faşist devletler tarafından işgal edilmiş ülkelerde ve gerekse ABD ve Britanya’da halkların, faşist saldırganlara karşı başından beri kararlı bir tutum almış olan ve kahramanca direnen Sovyetler Birliği halklarına ve Kızıl Ordu’ya sevgi ve hayranlıkları ve “kendi” egemen sınıflarının faşist saldırganlar karşısında takındıkları uzlaşmacı, korkak ve teslimiyetçi çizgiye karşı gelişen tepkileri büyüyor ve bu iki öndegelen emperyalist devleti, Sovyetler Birliği’ne karşı daha olumlu bir tutum almaya zorluyordu. Özellikle Nazilerin, işgal ettikleri ülkeleri darağaçlarıyla, toplama kamplarıyla donatmaları, girdikleri her yere kanlı ve barbar rejimlerini taşımaları, halkların devrimci ve anti-faşist öfkelerinin kabarmasına ve bu olumlu eğilimin daha fazla güçlenmesine yol açıyordu.

Böylece ABD ve Britanya, başat karakteri başını Sovyetler Birliği'nin çektiği dünya halklarının faşist saldırganlara karşı yürüttüğü haklı ve anti-faşist bir savaş hâline gelen İkinci Dünya Savaşı'nda demokratik kampın geçici ve sallantılı bağlaşıkları konumuna geçtiler. Ancak onlar, faşizmin yeryüzünden silinmesi için değil, daha çok kendi emperyalist çıkarlarını korumak için savaştıklarından, faşist saldırının ağır yükünü çeken Sovyetler Birliği halklarına ve Kızıl Ordu'ya yeterli desteği vermekten özenle kaçındılar ve dikkatlerini Kuzey Afrika'daki ya da Pasifik'teki görece önemsiz operasyonlar üzerinde yoğunlaştırdılar. ABD ve Britanya, özellikle faşist blokun belkemiğini oluşturan Almanya'ya karşı Batı'da ikinci bir cephe açma konusunda verdikleri sözü uzun süre yerine getirmediler. Sovyetler Birliği'nin yeniden ve yeniden talep etmesine rağmen bu iki ülke 1942'de ve 1943'te Alman emperyalizmine karşı Batı'da ikinci bir cephe açmaya yanaşmadılar. Böylece Nazi Almanyası, işgal ettiği Avrupa ülkelerinde, partizanlara karşı garnizon görevi yapan birkaç tümen dışında tüm güçlerini Sovyet cephesinde tutma olanağı buldu. ABD ve Britanya Nazi Almanyası'nın bütünüyle çökertilmesinden değil, yalnızca zayıflamasından ve kendilerine bağımlı hâle gelmesinden yanaydılar. Onlar, ezilen sınıfların ve halkların güvenilir dostu olan Sovyetler Birliği'nin de bu savaşta olabildiğince yorgun ve zayıf düşmesinden ve dünya siyaset sahnesinde güçlü bir etkisi olmayan ve kendilerine bağımlı bir devlet hâline gelmesinden yanaydılar. Bu yüzdendir ki onlar Avrupa'da ikinci cepheyi ancak Haziran 1944'de, yani Kızıl Ordu birliklerinin Sovyet topraklarını Nazi işgalcilerinden temizlediği ve Romanya, Macaristan ve Polonya sınırlarına dayandığı günlerde açtılar.

1942 ve 1943 yıllarında, Amerikan ve İngiliz ordularıyla Alman, İtalyan ve Japon kuvvetleri arasında Kuzey Afrika, Güneydoğu Asya, Pasifik ve Güney İtalya'da yoğunluk kazanan çatışmalara rağmen, savaşın asıl yükü Sovyetler Birliği halklarının ve Sovyet Kızıl Ordusu'nun üzerinde kalmaya devam etti. Nazilerin Sovyetler Birliği'ne saldırısının üçüncü yıldönümü olan 22 Haziran 1944'de Sovyet Kızıl Ordusu'nun yitirdiği asker sayısı (ölü, yaralı ve tutsak) 5,300,000'i bulurken, bu rakam Amerikan ve İngiliz orduları için toplam 500,000'i geçmiyordu. Haziran 1944'de Fransa'nın Normandiya sahillerine yapılan çıkarmadan 5 ay sonra, yani Kasım 1944'de görece yoğun çatışmaların yaşandığı Batı cephesinde Almanlar,

çoğunluğu daha yaşlı ve savaş yeteneği ve ateş gücü daha düşük personelden oluşan 75 tümen bulunduyorlardı. Oysa aynı tarihte Doğu cephesinde daha nitelikli ve daha iyi donanımlı 204 Alman ve Macar tümeni Sovyet Kızıl Ordusu'nun ilerleyişini durdurmaya çalışıyordu.

Öte yandan; ABD, Britanya ve Kanada savaş boyunca Sovyetler Birliği'ne belli bir miktar savaş malzemesi (uçaksavar topu, tank, kamyon, mermi, uçak, yiyecek, metal ve çeşitli makina) verdilerse de, bunların miktarı, aynı dönemde Sovyet işletmelerinde üretilen benzeri malzemenin yalnızca yüzde 4'ünü buluyordu. Dolayısıyla, zaten Nazi saldırısının büyük bir tehlike yarattığı ilk kritik aşamayı geçtikten sonra verilmeye başlanan bu sınırlı malzeme yardımı -Batılı politikacı ve stratejistlerin ileri sürdüğünün tersine- Sovyet Kızıl Ordusu'nun zaferlerle dolu yürüyüşüne herhangi bir ciddi katkıda bulunmadı ve bulunamazdı da. Andrew Rothstein bu konuda şu ilginç bilgileri veriyor:

"Kızıl Ordu 1941 kış saldırısında Almanların 33,000 kamyonunu ele geçirdi. Aynı dönemde ABD'nden 8,500 kamyon gönderilmiş, ama bunların hiçbiri yerine varamamıştı. 1942'de ABD (bir kısmı yolda batıp giden) 80,000 kamyon göndermişti; fakat Kasım 1942-Nisan 1943 arası altı ay süren çarpışmalarda Kızıl Ordu Almanların 120,000 kamyonunu ele geçirmişti." (A History of the USSR, Middlesex, Penguin Books, 1951, s. 323)

Moskova önlerinde uğradıkları yenilgiye rağmen hala son derece büyük bir tehdit olmaya ve Avrupa Rusyası'nı denetimleri altında tutmaya devam eden Nazi orduları, 1942 Mayıs'ında Güney cephesinde yeni ve büyük bir saldırı başlattılar. İkinci bir cephenin açılmamış olmasından yararlanan faşist saldırganlar, Batı Avrupa'dan getirdikleri taze birliklerin yanısıra bağlaşık ve uşaklarının da Doğu cephesine çok miktarda yeni kuvvet aktarmasını sağladılar. Böylece Kızıl Ordu'ya karşı Haziran 1942'de 237, aynı yılın güzünde de 266 tümenlik dev bir askerî yığınak oluşturulmuş bulunuyordu. 1942 Mayıs'ında Kırım'daki Kerç yarımadasını yoğun çarpışmalardan sonra ele geçiren Alman birliklerinin ilerleyişi, Kızıl Ordu'nun Harkov yöresinde giriştiği karşı-saldırının yenilgiyle sonuçlanması üzerine, daha tehlikeli bir nitelik kazandı. Sivastopol, 250 gün süren kahramanca bir direnişten sonra 3

Temmuz 1942’de Sovyet Yüksek Komutanlığı’nın buyruğuyla boşaltıldı. İniyatifi ele geçiren Alman kuvvetleri Kızıl Ordu’nun savunma girişimlerini kırdılar ve Voronej’e vardılar. Ancak, orada karşılaştıkları sert direnme üzerine güneye dönerek Stalingrad sektörüne saldırdılar. Şiddetli çarpışmalardan sonra Don ırmağını aşan faşist birlikler, Eylül ayı ortalarında Volga ırmağının kenarında kurulmuş olan Stalingrad’ın dış mahallelerine ulaştılar. Ve böylece, ünlü Stalingrad savaşı başlamış oldu.

Düşman Stalingrad’a saldırırken kuvvetlerinin bir bölümünü Rostov-na-Donu ve Kafkasya sektörleri üzerinde yoğunlaştırdı. Bu tali saldırının amacı, petrol kaynakları bakımından zengin olan Kafkasya’yı ele geçirerek Sovyetler Birliği’ni yakıtsız bırakmaktı. Devlet Savunma Komitesi ve Parti, kenti savunan 62. ve 64. Ordulara, Volga Filosu’na, Stalingrad parti örgütüne ve kent halkına faşist saldırganların ne pahasına olursa olsun durdurulması ve tek bir adım bile geri atılmaması gerektiği direktifini verdi. Alman ordularının Moskova önlerinde ve başka yerlerde uğratılmış olduğu yenilgilerden yüreklenen, Stalingrad’ı kuşatan faşist saldırganların kanatlarına yapılan saldırılarla desteklenen ve ülkenin diğer bölgelerinden gelen insan ve malzeme yardımıyla takviye edilen Stalingrad savunmacıları, korkunç bir ateş yağmuru altında kalmalarına rağmen düşmana direnmeye devam ettiler. Stalingrad’ı savunan Kızıl Ordu birliklerinin, komünistlerin ve Stalingrad halkının elinde bulunan her kilometrekarelik alana 100,000 top mermisi, havan mermisi ya da bomba düşecekti.

Bu savaşa, neredeyse herkes katılmıştı. Daha düşman kente yaklaşırken, aralarında 2,000 Parti üyesinin de bulunduğu 150,000’den fazla işçi ve kollektif çiftçi savunma engellerinin yapımında çalışmış, onbinlerce Parti ve Komsomol üyesi işçi ve öğrenci gönüllü birliklere tanksavar taburlarına katılarak Kızıl Ordu’yla omuz omuza dövüşmüştü. Kentte kalan fabrika işçileri, düşmanın bombardımanı altında üretimlerini sürdürüyorlardı. Stalingrad traktör işletmesinde her gün üretilen düzinelerce tank, hemen o anda alelacele oluşturulan personeliyle doğruca cepheye gidiyordu. Bir Alman subayı yazdığı mektupta, “Volga’ya ulaşmamıza yalnızca bir kilometre var; fakat bu bir kilometreyi bir türlü geçemiyoruz. Bu bir

kilometre için yapılan savaş, bütün Fransa'nın ele geçirilmesi için yapılan savaştan daha uzun sürdü" diyordu. Ağır bombardıman sonucu tümüyle bir yıkıntıya dönüşen Stalingrad'da, "Volga'dan öte toprak yoktur" sözcükleri kenti savunanların parolası olmuştu. Stalingrad'da yalnızca tek tek semtler ve sokaklar için değil, tek tek evler, hatta tek tek odalar için çarpışılıyordu. Almanların alt katlarını ele geçirdiği evlerin üst katlarındaki savunmacılar cephaneleri bitene değin savaşmayı sürdürüyorlardı. "Eğer yüreğiniz varsa her tuğla yığını bir kale olabilir" sözleri dolaşıyordu dillerde. Hitler söylevlerinde, Stalingrad'ın ele geçirildiğini söylerken, İç Savaşta Beyaz Muhafızlara karşı direnişiyile ün yapan eski Çariçin, (Stalingrad'ın eski adı) onların yapamadığını başarmak isteyen Nazi sürülerinin heveslerini kursaklarında bırakıyordu.

Stalingrad'a azgınca saldırılarına rağmen savunma güçlerinin direnişini kıramayan ve neredeyse yerle bir ettikleri bu kentin önlerinde yüzbinlerce ölü ve yaralı vermelerinin yanısıra çok miktarda ağır silah ve savaş malzemesi yitiren Alman faşistleri, Kasım ortalarına doğru yavaş yavaş savunma konumuna itildiler. 62. ve 64. Orduların savunduğu Stalingrad'ı kuşatan Alman ordularının kanatlarına saldıran ve Don, Güneybatı, Batı, Kalinin ve Volkov cephelerindeki operasyonları sürdüren Kızıl Ordu birliklerinin baskısı, kent çevresindeki kuşatmanın zayıflamasına ve giderek kırılmasına yol açtı. Bu arada düşmanın, Kafkaslar yönünde giriştiği saldırı da Orjonikidze kentinin yakınlarında durdurulmuş ve Hitlercilerin Bakû ve Grozni'deki petrol yataklarını ele geçirme girişimi boşa çıkarılmış bulunuyordu.

Stalingrad'daki çetin çarpışmalar sürerken Sovyet Yüksek Komutanlığı, kenti kuşatan faşist saldırganları geri püskürtmek ve yok etmek için hazırlıklarını sürdürüyordu. Bu amaçla Urallar'ın ötesinde ve Sibiry'a da eğitilen ve giderek nitelik olarak düzeyi yükselen çok sayıda uçak, tank, top gibi silahlarla donatılan Kızıl Ordu birlikleri 19 Kasım 1941'de karşı-saldırıya geçtiler. Kentin kuzeybatısında ve güneyinde aylar süren kesintisiz çarpışmalarda büyük ölçüde yıpranmış ve demoralize olmuş olan düşman kuvvetlerinin savunmalarını kıran Kızıl Ordu, Kasım ayının sonlarına doğru 22 düşman tümenini kuşatmayı başardı. Faşist

saldırganlar bundan böyle, kısıpaca alınan kuvvetlerinin yiyecek, silah vb. gereksinmelerini Luftwaffe aracılığıyla ve çok daha elverişsiz koşullarda karşılamaya çalışacaklardı. Ne var ki artık Kızıl Ordu'nun hava savaşında da üstünlüğü ve inisiyatifi ele geçirmiş olması ve faşist kuvvetlerin destek üslerinden büyük ölçüde uzaklaşmış olmaları, buna olanak vermedi. Aralık ayında Alman Don Ordu Grubu'nun, Stalingrad'da kuşatılan kuvvetleri kurtarmak için giriştiği saldırı Kızıl Ordu'nun karşı-saldırısı sonucu etkisiz hâle getirildi. Mareşal Von Paulus'un komutasındaki Alman 6. Ordusu'nun birbirleriyle bağlantısı kesilmiş olan bazı birlikleriyle Kızıl Ordu birlikleri arasındaki çatışmalar Ocak ayının sonuna kadar sürdü. Kızıl Ordu birliklerinden yedikleri ağır darbeler sonucu, tüm umudunu çoktan yitirmiş, ağır kayıplar vermiş ve bazı birimleri parça parça teslim olmuş olan Alman kuvvetlerinin büyük bölümü 30 Ocak'ta ve son kalıntıları da 2 Şubat'ta silahlarını indirmek zorunda kaldılar.

İkinci Dünya Savaşı'nda ilk kez bu ölçüde büyük bir düşman ordusunun kuşatılması, tutsak alınması ve yok edilmesiyle sonuçlanan Stalingrad zaferi, bütün dünyada büyük bir yankı yaratırken, Almanya başta olmak üzere faşist blok ülkelerinin moraline ve ABD ve Britanya'daki pro-faşist eğilimlere ağır bir darbe indirdi ve Sovyetler Birliği'nin, komünistlerin ve anti-faşist güçlerin saygınlığını büyük ölçüde arttırdı. Bu zafer; Almanya'nın bağlaşıkları ve uyduları durumundaki İtalya, Finlandiya, Macaristan, Romanya gibi ülkelerin durumunu zorlaştırmasının yanısıra, Hitler'in Rusya seferine katılmak için fırsat kollayan Japon emperyalistlerinin ve Türk gericilerinin karşı-devrimci planlarını da suya düşürdü. Stalingrad zaferi; işgal altındaki Sovyet topraklarında, Fransa'da, İtalya'da, Benelüks ülkelerinde, Çekoslovakya'da, Arnavutluk'ta, Yugoslavya'da, Bulgaristan'da, Yunanistan'da, Çin'de, Malaya'da, Endonezya'da, Filipinler'de, Vietnam'da vb., Alman, Japon ve İtalyan faşist işgalcilerine karşı savaşan partizan kuvvetlerinin anti-faşist savaşta sonal zaferin elde edilebileceği yolundaki inançlarını daha da pekiştirdi ve onların kahramanca savaşlarına büyük bir itilim verdi.

Stalingrad zaferinin 50. yıldönümünü andığımız şu günlerde, dünya proletaryası ve halkları, Stalingrad savaşının da bir parçası olduğu Büyük Yurtsever Savaş'ın zaferle sonuçlanmamış

olması durumunda, çok daha uzun bir süre faşist baskı ve terör koşullarında yaşayacaklarını, çok daha fazla kan ve gözyaşı dökmek zorunda kalacaklarını bir kez daha anımsamalı ve bunu asla unutmamalıdır. Onlar; yirmi milyondan fazla şehit vermek pahasına faşist saldırganların hayallerini kursaklarında bırakan ilk sosyalist ülkenin halklarına, Bolşevik Partisi'ne, Kızıl Ordusu'na ve bugünlerde 40. ölüm yıldönümünü andığımız büyük Marksist-Leninist önder Stalin'e çok şey borçlu olduklarını da asla unutmamalıdır.

İkinci Dünya Savaşı'nın, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği anti-faşist güçlerin zaferiyle sonuçlanması; dünya ölçeğinde güç dengesinin demokrasi ve sosyalizm güçlerinden yana değişmesine yol açtı. Doğu Avrupa ülkelerinde halk demokrasisi rejimlerinin kuruluşu, Çin'de, Vietnam'da ve Kore'de devrimci güçlerin zafer kazanmaları, Afrika başta olmak üzere geri ülkelerde sömürgeci rejimlerin yerlerini yeni-sömürgeci rejimlere bırakmak zorunda kalmaları, Batı Avrupa'da ve ABD'nde halk kitlelerinin, daha ileri demokratik mevziler elde etmeleri vb. hep ya anti-faşist zaferin doğrudan ürünleri olmuşlardır ya da gerçekleşmişlerini onun dolaylı, ama güçlü etkisine borçludurlar.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden sonra ise Alman, Japon ve İtalyan faşistlerinin rolünü üstlenen ABD emperyalizmi, "hür demokratik düzen"ini ve "Amerikan yaşam tarzı"ni dünyaya zorla empoze etmeye girişti. NATO vb. saldırgan askerî paktların ve "Soğuk Savaş" stratejisinin yardımıyla Sovyetler Birliği'ni yalıtmaya ve kuşatmaya çalışan ABD ve bağlaşıklarının karşı-devrimci çabaları, anti-faşist savaşın kazanımlarını ortadan kaldırmaya yetmedi elbet. Ne var ki, Stalin'in ölümünden sonra Sovyetler Birliği'nde Parti ve devlet iktidarını ele geçiren modern revizyonist klik, Nazi sürülerinin yapamadığını gerçekleştirdi. Proleter diktatörlüğünü yıkan Hruşçov-Brejnev revizyonistlerinin ilk işlerinden biri de, Stalin'in mozolesinin yerini değiştirmek ve yüzbinlerce Sovyet askeri, partizanı ve emekçisinin savunmak için kanlarını döktüğü Stalingrad'ın adını Volgograd'a çevirmek, Stalin'in adını ve anısını Sovyetler Birliği ve dünya işçi sınıfı ve halklarının belleğinden silmeye girişmek olmuştu. Onlar bu eylemleriyle; dünya burjuvazisi, gericiliği ve emperyalizmi ile sınıf kardeşliklerini, Marksizm-Leninizme ve proleter diktatörlüğüne

amansız düşmanlıklarını ilan etmiş oluyorlardı.

Başında, Lenin ile Stalin'in yolunu izleyen Enver Hoca'nın bulunduğu Arnavutluk Emek Partisi ve diğer Marksist-Leninist parti ve örgütler daha o yıllarda, Sovyet revizyonistlerinin tuttuğu yolun Sovyetler Birliği'nin bütünüyle yıkılmasına ve çöküşüne götüreceğini öngörmüşlerdi. Son yıllarda yaşananlar bu öngörülerini aynen doğruladı. Beyaz Muhafızların, Antant emperyalistlerinin, kulakların ve Nazi sürülerinin saldırıları karşısında dimdik ayakta kalan, hatta bu saldırılardan güçlenerek çıkan Sovyetler Birliği, revizyonizmin yol açtığı çürüme ve gerileme sürecinin sonunda tümüyle dağıldı. Ekim Devrimi sonrası yıllarının acılarına ve yokluklarına, gericiliğin kalıntılarının ve burjuvazinin ajanlarının sabotajlarına ve emperyalist ekonomik, siyasal ve askerî kuşatmaya rağmen geri bir Asya ülkesinden güçlü bir sosyalist ülke yaratan ve faşist saldırganlara karşı tek yumruk hâline gelerek dünyayı finans kapitalin barbarlığı tehdidinden kurtaran Sovyetler Birliği halkları, şimdi birbirlerinin kanını döküyor ve topyekûn bir ekonomik çöküntü ve açık faşist diktatörlük tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyorlar.

1980'lerde devrim dalgasının dünya ölçeğinde gerilemesi, 1989-90'da revizyonist/ sosyal-emperyalist blokun çöküşü ve ardından Sovyetler Birliği'nin dağılması; kapitalist-emperyalist sistem için geçici bir moral aşısı işlevi gördü; ancak bütün bunlar sözkonusu sistemin, içinde debelendiği bataktan kurtulmasına yetmedi ve yetmeyecek te. ABD'nin başını çektiği kapitalist-emperyalist kamp, revizyonist/ sosyal-emperyalist blokun çöküşünü bir barış, demokrasi ve gelişme çağının başlangıcı, devrim ve sosyalizm savaşımının insanlığın gündeminden düşüşü, kapitalizmin ve burjuva demokrasisinin Marksizm-Leninizm karşısında sonal zaferi olarak pazarlamaya, ilğine değin çürümüş olan eski düzeni "Yeni Dünya Düzeni" adı altında kutsayarak dünya halklarına yutturmaya çalıştı ve çalışıyor. Ancak geçtiğimiz yıllar kapitalizmin ve emperyalizmin egemenliğinin, tüm ezilen ve sömürülen sınıflar ve katmanlar için daha fazla sömürü, kan, gözyaşı, baskı, terör, yozlaşma ve aşağılanmadan başka bir şey olmadığını ve olamayacağını onlara gittikçe daha açık bir biçimde gösterdi.

1992, oportünist ve pasifist yanlısamaların giderek dağılmasına koşut olarak gerek metropol ülkelerde ve gerekse yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde proletarya ve halkların devrim ve sosyalizm kavgasının yavaş, acılı ve zigzaglı bir biçimde de olsa yeniden canlanmaya başladığı bir yıl oldu. 1993, daha büyük sınıfsal ve ulusal kurtuluş savaşımına, dünya proletaryası ve halklarının daha büyük ataklarına gebe dir. Bu koşullarda bütün komünistler ve gerçek devrimciler; emperyalizmin, burjuvazinin ve gericiliğin beyaz terörüne Stalingrad savaşçılarının ölümü hiçe sayma ruhuyla karşı çıkmak, revizyonizmin, reformizmin ve Trotskizmin karşı-devrimci öğüt ve masallarını elleriyle bir kenara itmek ve savaşan proletarya ve halkların başına geçerek devrimin kıvılcık bayrağını daha yükseklerde dalgalandırmakla yükümlüdürler. Bu misyonlarını yerine getirmek için uğraş veren komünistlerin ve gerçek devrimcilerin hem o dönemden gereken dersleri çıkarmak, hem de emperyalistlerin, revizyonistlerin ve Trotskistlerin sistematik yalan, çarpıtma ve karaçalmalarını etkisiz kılmak için Sovyetler Birliği'nin, Bolşevik Partisinin ve dünya komünist hareketinin İkinci Dünya Savaşı öncesinde, sırasında ve sonrasında izlediği strateji, taktik ve siyasetleri derinlemesine incelemeleri gerekiyor. Bunun için onların, aynı zamanda proletarya ve halkların ortak devrimci geçmişinin ve mirasının son derece değerli bir parçası olan anti-faşist savaşta ve Büyük Yurtsever Savaş'ta Sovyetler Birliği halklarının ve komünistlerinin, ama aynı zamanda Avrupa ve Asya'da faşist barbarlığa karşı savaşan halkların, komünistlerin ve devrimci güçlerin yüce kahramanlıklarını, özveri ruhlarını diri tutmaları, bu devrimci gelenekleri bugüne taşımaları, 1990'ların toplumsal ve ulusal kurtuluş savaşımında yaşatmaları gerekiyor.

1993, genelde Büyük Yurtsever Savaş'ın ve anti-faşist direnişin ve özelde şanlı Stalingrad savaşçılarının devrimci kararlılık, direniş ve saldırı ruhunun yeniden canlandığı ve tazelendiği; her renkten revizyonist akımların, Trotskizmin ve burjuva aydınlarının, komünist ve işçi hareketine ve diğer devrimci kurtuluş hareketlerine aşılama çalışmaları yenilgici, karamsar, pasifist ve teslimiyetçi ruh hâline ve çalışma tarzına yeni ve güçlü darbelerin indirildiği bir yıl olmalıdır. 1993, emperyalizmin, burjuvazinin ve gericiliğin dünya işçi sınıfı ve halklarına karşı giriştiği karşı-devrimci saldırının durdurulduğu ve geri

püskürtüldüğü ve Nazilerin ve ortaklarının Avrupa ve Asya halklarına zorla kabul ettirmeye çalıştıkları “Yeni Düzen”in bir benzerini bugün dayatmakta olan ABD ve ortaklarına yeni ve daha güçlü darbelerin indirildiği bir yıl olmalıdır. 1993, dünya devriminin Stalingradı olmalıdır.

Ocak 1993